

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitæte, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

De donationibus inter patrem, & filium, paragraph. 2.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

& dictum minorem, ex sententia probabili, obligari naturaliter, ad standum iustis legibus ipsius ludi, pater ex dictis.

Nota ergo primò, si pupillus & minor creditori vel collusori aliquid solvant, posse hos illud, donec per Iudicem repetatur, retinere, utpotè habitum ab ijs, qui in conscientia probabiliter obligati erant. Nota secundò, eosdem pupillum & minorem posse non solvere, quod promiserunt, dummodo non iuraverint: cum enim exceptione legis valeant se defendere, possunt non solvere, vitando circum, quo solvant, & deinde repetant. Nota tertio, cum iidem, si quod propter illos contractus solverunt, valeant per Iudicem, ut dictum est, repetere, posse eosdem sibi per legem iustæ compensationis reassumere, quando Iudex contra ipsos negligenter se gerit: quæ omnia ex hic & alibi dictis constant, ostenduntque, minorem, atque pupillum, si nolit solvere, posse non solvere, & creditorem, si nolit restituere, quod illi solutum est, posse non restituere, donec per Iudicem cogatur.

*Filij professio religiosa nil nocet
iuri paterno.*

12. Quares tertio, an per professionem religiosam amittatur à patre usufructus, qui ipsi competebat ex filij bonis adventitijs? Respondeo, si pater profiteatur, siue filius, nunquam pater & suum usufructum amittit, quia professio nullum patris ius præiudicare debet. Solum est ad-

vertendum, si pater fiat professus, usufructum prædictum competere Religioni, si hæc est succedendi capax, donec pater vivit in religione; nam eo mortuo cedit ei, qui de jure patris hæres erit: quod si religio sit incapax, (quales sunt d. solum tres, Minores de observantia, Capucini, Societas Iesu) usufructus dictus competet ipsi filio in seculo remanenti, qui jam erat bonorum adventitiorum propriarius.

c. *Axor multa jura cit. p. 2. l. 2. c. 22. q. 4. & 5. d. L. Sanc. in dec. l. 7. & c. 27. Suar. t. 4. de rel. l. 4. c. 5. Casp. t. 3. fr. 16. d. 3. à p. 9.*

De furto filiorum.

13. Agetur de hoc infra, libro octavo tract. 2. cap. 3.

§. II.

De donationibus inter patrem, & filium.

Patrem filio filięve familias nihil donare posse, certum est in jure; a quod si rem donatam pater filio tradiderit, adhuc jus est patri, eam sibi revocare; si tamen non revocat, confirmatur patris morte donatio, ita ut filio res tradita absolute cedat. In aliquibus tamen casibus potest pater valide donare, hoc est, ob dotem, ob alimenta, ob nuptias, ob militiam, & ob hanc quidem, hoc est, ut filius ad militiam commode instruitur eas, potest dare res mobiles

non

non vero immobiles, & statim donata sunt bona Castrensia; quæ omnia ex superius dictis liquent.

a l. p. c. de impuber. & alijs substit. l. 1. A7or p. 2. l. 2. c. 24. & Molinam t. 1. à dis. 238. Castrop. de just. comm. d. 2. p. 26.

e. Huc reducuntur, b si quæ expendat pater, ut à servitute filium filiamve redimat, ut à carcere vel simili poena eundem liberet, ut munus publicum vel dignitatem idem filius consequatur, puta Præturam, Doctorem &c. Præterea si patrimonium eidem assignet ad ordines sacros suscipiendos, si pecuniam det, ut piam vel necessariam peregrinationem suscipiat, si expensas necessarias (non vero voluntarias, & ad splendorem) ad ingressum in Religionem faciat. Hæc enim omnia vel ad alimenta filiorum, vel ad Castrensia reducuntur. Tria notant passim Doctores: c primò, posse patrem remittere usumfructum, quem habet ipse pater in bonis adventitijs filij; id enim non est, donare de suo, sed nolle acquirere pro se; remittit enim duntaxat jus exigendi fructus, quo gaudebat in filij bonis: secundo, donationes matris & avæ vel avi maternorum nullo jure infirmari, quia nulla sunt jura in contrarium: teriò, donationes factas filio illegitimo validas esse: Ratio est, quia jure solum infirmantur donationes factæ filijs, qui legitimè sunt sub potestate patris constituti: at nothi & illegitimi physice sunt sub patris d potestate, non moraliter, seu secundum leges &c.

b Idem ib. c ex l. cum oportet, §.

si autem, C. de bonis quæ lib. d Caran. li. 2. theolo. mor. n. 642.

3. Quoniam autem, quoad formam conscientia, data à patre filio retineri sine peccato possunt, donec repetantur à donante, modo, quo supradictum est de donatione impuberis; difficultas illa hic sese offert, an mortuo patre filius, qui invenitur habuisse aliquid ab ipso, teneatur, illud in conscientia conferre cum ceteris fratribus, hoc est, de legitima, vel hæreditate paterna tanto minus accipere, quantum invenitur accepisse ex donatione paterna?

4. Sint hæc duæ breves, sed pro nostro instituto sufficientes regulæ, in re satis prolixa, & involuta apud Iurisperitos: prima regula. e Quæ pater in causa necessaria dedit filio (præter alimenta) filius in conscientia conferre tenetur, nisi tamen pater expressè voluerit, ne filius conferret, & illa pater potuerit filio donare, sine diminutione legitimæ aliorum filiorum.

e Mol. ibid. dis. 138.

Regula secunda: f quæ gratis eidem & libera liter pater donat, non tenetur filius conferre, nisi pariter expresserit pater, ut filius conferret, & nisi alter filius teneatur conferre ea, quæ ipsi donata, quamvis ex causa à patre fuere, quod ultimum vide apud Molinam l. c. fufius. Ratio utriusque regulæ est, quia quando pater dat ex causa, cum det, quod filio debet, videtur dare coactus, atque adeo, nisi contrarium exprimat, videtur dare de portione, quâ filio negare non potest, quæ est vel pars hæreditatis, vel legitima: unde à patre, vel legitima erit

L

dedu-

deducenda: quando autem dat liberaliter, cum sponte det, videtur dare de suo (cum suo enim quilibet quemlibet gratificari potest) unde deducenda non erit.

f. *Idem ib. diff. 243.*

5. Dixi (præter alimenta) hæc enim quamvis necessario dentur, tamen videntur expensa ob bonum ipsius patris, cui incumbit suum filium alere, utpote partem suæ substantiæ: hæc autem alimenta largiora potest uni potius, quam alteri donare pater (sed sine fraude, qua pater velit alios filios depauperare) quia dum in terminis alimentorum sistat, non est tam rigorosè agendum cum patre suorum bonorum domino.

6. Ex his rectè deducunt g. Doctores, quæ daret pater filio ob dotem, ob ingressum in Religionem, ob nuptias, ob patrimonium, ad ordines suscipiendos, esse, mortuo patre, conferenda cum fratribus. Contra, impensas pro solemni convivio in nuptijs, vel prima Missa, vel primo ingressu in Religionem, non esse conferenda, quia illa exhibentur ex causâ necessaria, hæc voluntariè & gratis. Adde, hæc ad honorem ipsius patris spectare, & omnibus fratribus esse communia. Scio, b. aliquos data ob patrimonium, ad ordines, computare inter alimenta, quare non esse conferenda: quæ certè opinio probabilissima est.

g. apud *Azor. p. 2. l. 2. c. 24. qn. 2. cit. jura, & juris peritos, & quoad ordines Marchinus de ordine tr. 2. p. 6. c. 7. diff. 10. b. Barbosa, aliq., apud Dian. p. 9. tr. 8. res. 24.*

7. Quæ pater infumit, i. dum filium alia bona non habentem alit in studio litterarum, imo & in cujuscunque artis mechanicæ professione; dum emit pro eodem libros, eique jam Doctori, vel proxime ad exercendas scientias apto eosdem libros tradidit; dum eum misit ad militiam, armisque & pecunia instruxit, quæ bona castrensia supra sunt appellata; dum expensas fecit, ut filius officium publicum, dignitatemve non vendibilem, nec ad heredem transferibilem consequeretur, aut ut promoveretur ad Magistri Doctoratûve gradum, non sunt, defuncto patre, conferenda; quia hæc omnia ad alimenta filiorum, vel reducuntur, vel per commune jus extenduntur, nam ceterum quisque suam municipalia jura, si diversa habeat, legitimè custodiat.

i. *Mol. t. 1. de just. à diff. 257.*

8. Præterea, quæ filius à patre occultè accipit, infumitque in meretricibus, illicito ludo, vel simili turpi modo, nisi pater ea condonaverit, cum vixit, vel nisi alterum tantum alij fratres simili ratione consumpserint, tenetur adducere in collationem cum fratribus; quia hæc nec ad alimenta, nec ad rationabilem liberalitatem patris spectant. Addit rectè Molina, regulariter posse præsumi, patrem condonasse, quando consumptio est per intervalla, nec multum, spectato cuiuslibet statu, exorbitans, quia quando non sunt insolita, possunt reduci ad alimenta ampliora tacitè filio concessa.

l. *Mol. d. 242.*

o. Denique quæ pater dat filio pro obsequio

obsequijs, suaque in paternis bonis colendis industria, non ordinarijs (ordinaria enim debentur patri a quo- cumque filio) sed extraordinarijs, filius adducere non m obligatur, quia illa tamquam pretium sui insoliti laboris filio debentur. Nam propterea si defuncto patre, nondum filio hæc soluta sunt, debent ei solvi, ex toto a- servo hæreditatis, tamquam si esset æs alienum. Vide Molinam citatum.

m *Axor. p. 2. l. 2. c. 24. q. 2. Mol. d. 244.*

§. III.

De legitima filijs debita.

Diximus in superioribus, pa- trem carentem descendenti- bus debere legitimam a a- scendentibus, si forte superstites sint. Iam nunc differendum, quando de- scendentibus fruitur. Sane his, vel hæ- reditas tota patris debetur, dividenda per capita ex æquo inter filios filias- que, hisque deficientibus, dividenda inter nepotes, si adsint, sed per stipen- dia, vel saltem integra legitima, nullo aggravata onere, danda iisdem eodem modo est ex bonis relictis à patre, vel matr, deductis tamen ære alieno, & impensis pro funere, nisi si quis ex fi- lijs propter aliquam causam ex supra allatis ab hæreditate expressè depulsus fuerit. legitima autem hodie ex Iure " Cæsareo (nam si in diversis Regnis alia sint jura, sunt omnino servanda) est tertia pars bonorum, distribuenda æqualiter inter filios, filiasque, si ij sint quatuor, vel pauciores: at si sint quin-

que, vel plures, est pars dimidia: jux- ta vulgare carmen,

a *l. Sperellum t. 1. dec. 31. & DD. ib. c. ubi plura de legitima & c. n. l. No- vissima & l. pat. de inoffic. test. auth. de triente & semis. §. hac nos coll. 3. to. 5.*

Quatuor aut infra dant natis jura trientem, o

Semissim p vero dant natis quinque vel ultra.

2. Quoniam vero filio non compe- tit legitima, nisi post parentis obitum; eo enim inter vivos agente filius, quo- ad legitimam, jus dumtaxat habet ad rem, non in re; hinc duplex oritur difficultas. Prima, an quando pater, dum viveret, sua bona dissipavit, seu prodigas largitiones alijs distribuit, cum præjudicio legitimæ filiorum, possit nihilominus filius integram pe- tere, quantam fuisset consecutus, si dis- sipatio nequaquam præcessisset?

o *Idest, tertiam partem. p idest, par- tem dimidiam.*

Respondeo: si mala fide pater, pu- ta, ut filio legitima decrederet, sua bo- na diminuit, posse: pp non vero, si bona fide. Ratio est, quia mala exi- stente fide, pater peccavit contra jus debitum filijs, ergo injuriam propel- lere semper poterit filius: at non pec- cavit, si bona fide; unde jus filius non habebit contra bona sine fraude dimi- nuta patris.

pp *Axor. p. 2. l. 2. c. 27. q. 9.*

3. Difficultas secunda: si pater vi- vens exposcenti filio filiarve suam legiti-